O R Z E C Z N I C T W O
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B **Warszawa, dnia 1 marca 2017 r.** **Pozycja 44**

POSTANOWIENIE
z dnia 4 stycznia 2017 r.
Sygn. akt Ts 155/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Biernat,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej W.W. w sprawie zgodności:

art. 519 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 20 lipca 2016 r. (data nadania) W.W. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 519 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.; dalej: kpk), w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., w zakresie, w jakim pozbawiał obywateli prawa do wniesienia kasacji od prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U.88.553, ze zm.; dalej: kk), jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. Postanowieniem z kwietnia 2016 r. Sąd Najwyższy pozostawił bez rozpoznania kasację wniesioną przez skarżącego od postanowienia Sądu Apelacyjnego w S. z maja 2015 r. utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w G. z marca 2015 r. umarzające postępowanie karne prowadzone przeciwko skarżącemu i orzekające o zastosowaniu wobec niego środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 10 sierpnia 2016 r. pełnomocnik skarżącego został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej m.in. przez dokładne określenie sposobu naruszenia wskazanych w niej konstytucyjnych praw i wolności. Pismem z 24 sierpnia 2016 r. pełnomocnik skarżącego odniósł się do zarządzenia sędziego.

Zdaniem skarżącego art. 519 kpk w zakresie, w jakim pozbawił obywateli prawa do wniesienia kasacji od prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania i zastosowa-

niu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a kk, prowadził do naruszenia zasad demokratycznego państwa prawnego wynikających z art. 2 Konstytucji, gdyż nie mógł on skorzystać z istotnego uprawnienia w postaci złożenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Ponadto – jak podnosi skarżący – przez wyłączenie możliwości wniesienia kasacji od orzeczeń, w wyniku których zastosowano środki zabezpieczające, doszło do nieuzasadnionego rozróżnienia uprawnień obywateli, którzy *de facto* byli pozbawieni wolności (art. 32 ust. 1 Konstytucji). Jak dalej twierdzi, godziło to w jego prawo do pełnej, sprawiedliwej i jawnej weryfikacji zapadłych orzeczeń, nie miał bowiem możliwości wykorzystania wszystkich instrumentów prawnych, zastrzeżonych dla osób skazanych na karę pozbawienia wolności (art. 45 ust. 1 Konstytucji). W ocenie skarżącego takie ograniczenie z nieuzasadnionych względów możliwości skorzystania z wszystkich przewidzianych środków obrony prawnej należy traktować jako naruszenie art. 41 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, dalej: ustawa o TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymaganiom, a także czy nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 61 ust. 4 ustawy o TK.

Trybunał stwierdza, że analizowanej skardze konstytucyjnej nie może zostać nadany dalszy bieg z uwagi na jej liczne uchybienia.

W pierwszej kolejności Trybunał wskazuje, że w sprawie skarżącego nie doszło do wydania orzeczenia, które prowadziłoby do naruszenia wskazanych w skardze konstytucyjnej konstytucyjnych wolności i praw. Decydujące znaczenie ma fakt, że po wydaniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w S. z maja 2015 r. utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w G. z marca 2015 r. o umorzeniu postępowania karnego i zastosowaniu środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym, ani skarżący, ani jego pełnomocnik nie podjęli żadnych czynności zmierzających do wystąpienia z nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Odpis orzeczenia Sądu Apelacyjnego w S. został doręczony skarżącemu 20 maja 2015 r., jego obrońcy zaś 21 maja 2015 r. Natomiast zgodnie z art. 524 § 1 kpk termin do wniesienia kasacji dla stron wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem. A dla skutecznego wystąpienia z nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia niezbędne jest wcześniejsze złożenie wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, czego należy dopełnić w sądzie, który wydał to orzeczenie, w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia orzeczenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia – od daty jego doręczenia. Niewywiązanie się z tych obowiązków uniemożliwia skuteczne wniesienie kasacji, co miało miejsce w analizowanej sprawie. Skarżący wystąpił z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia kasacji dopiero 7 lipca 2015 r., a więc 48 dni po doręczeniu mu odpisu orzeczenia Sądu Apelacyjnego w S., natomiast złożył ten środek zaskarżenia jeszcze później. Nie budzi zatem wątpliwości, że niezależnie od nowelizacji przepisów kpk, w wyniku której z dniem 1 lipca 2015 r. wprowadzono możliwość wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia od prawomocnego postanowienia sądu o zastosowaniu środków zabezpieczających określonych w art. 93a kk, kasacja została wniesiona przez skarżącego po upływie 30-dniowego terminu do jej złożenia. Była ona zatem niedopuszczalna i na podstawie art. 531 kpk należało pozostawić ją bez rozpoznania, co uczynił Sąd Najwyższy. W związku z powyższym nieuzasadnione są twierdzenia skarżącego jakoby kasacja została pozostawiona bez rozpoznania na podstawie art. 519 kpk.

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że skarga konstytucyjna stanowi indywidualny i konkretny środek ochrony konstytucyjnie gwarantowanych praw i wolności, którego rozpo-

znanie uzależnione jest od spełnienia szeregu przesłanek. Jedną z nich – zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK – jest dokładne określenie w niej ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji i w stosunku do których skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. W analizowanej skardze konstytucyjnej skarżący naruszenie art. 2, art. 32 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji wiąże z treścią art. 519 kpk. Jednakże, jak ustalił Trybunał, orzeczenie wskazane przez skarżącego jako ostateczne oparte było na innych podstawach niż określone w zaskarżonym przepisie. W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że art. 519 kpk nie stanowił podstawy prawnej wydanego w sprawie skarżącego postanowienia Sądu Najwyższego z kwietnia 2016 r., co zgodnie z art. 61 ust 4 pkt 1 ustawy o TK stanowi samodzielną przesłankę odmowy nadania dalszego biegu analizowanej skardze konstytucyjnej.

Ponadto w rozpoznawanej skardze konstytucyjnej skarżący jako wzorzec kontroli konstytucyjności zaskarżonego przepisu art. 519 kpk wskazał art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny po raz kolejny przypomina, że, jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, ani art. 2, ani art. 32 ust. 1 Konstytucji nie mogą stanowić samodzielnych wzorców kontroli w postępowaniu inicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej (zob. np. postanowienia TK z: 24 października 2001 r., sprawa SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225 i 20 lutego 2008 r., sprawa SK 27/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 22 oraz wyroki TK z: 23 listopada 1998 r., sprawa SK 7/98, OTK ZU nr 7/1998, poz. 114; 10 lipca 2000 r., sprawa SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144 i 13 stycznia 2004 r., sprawa SK 10/03, OTK ZU nr 1/A/2004, poz. 2). Podkreśla przy tym, że art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji mogą być powołane jako wzorce kontroli w postępowaniu skargowym tylko wówczas, gdy zostaną odniesione do treści innych norm konstytucyjnych chroniących poszczególne wolności i prawa naruszone kwestionowaną w skardze konstytucyjnej regulacją (zob. np. postanowienie TK z 3 marca 2002 r., sprawa Ts 108/01, OTK ZU nr 2/B/2002, poz. 138 i cytowane tam orzecznictwo).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.